

Ročni katalog za l. 1927-28 z vsemi novimi podatki bo skoro gotov. Pošljite prednaročilo!

3. Člani spravnega odbora smo name-ravali storiti za učiteljski stan dobro delo. Dobra dela smo dolžni vsi opravljati, za kar ne potrebujemo nobenih posebnih pooblaščenj, saj nas v to pooblašča tudi točka b § 8. poslovnika. Ra-zen tega nam je naša velika ljubezen do sloge in tovarštva narekovala, ker se ni nikdo drug lotil tega dela, naj skušamo mi predlagati spravo med UE in UJU.

4. Obžalujem globoko, da so se naši predlogi krivo smatrali za nezaupnico ožje-mu sosvetu, ne, oni so obsegali na obeh straneh le koncesije, kar dokazuje beseda »prostovoljno«. Obžalujem živo, da so se naši tovariši, ki nastopajo v svoji zmoti proti nam z očitki, obdobji, da celo z grožnjami. Kdor se hoče maščevati, naj se znošni nad menoj, a ne nad mojimi tova-riši, ki so delali z menoj vred le v dobri veri. Ljubezen in pravo tovarštvo ne očita nikomur ničesar, ne podtika slabih name-nov, ne grozi in ne žuga, temveč pozablja in odpušča vse zmot; zato bi naj bilo tudi med UE in UJU vse odpuščeno in pozab-ljeno. Ujedinimo in složimo se, ki smo dobrih misli in dobrega srca! Naš stari dolg do neizvršene Svatoplukove oporo-ke naj ustvari tudi med UE in UJU potrebno spravo in slogo za ves naš stan. V slo-gi je blagor, kdor je proti nji, dela v smislu značnega staroslovenskega zla. Duh ilirske-ga pokreta kliče tudi nam: »Bog pomozi k našoj slozi!« (Ljudevit Gaj.)

Maribor, dne 26. VI. 1927.

Radoslav Knaflič.

— Učiteljski tovariš ne izide prihodnji teden zaradi pokrajinske skupščine, ki se vrši v torek, sredo in četrtek v Kranju. Današnja številka je izšla šele v soboto, ker smo nameravali uvrstiti tudi račune poverjeništvu. Ker so se računi zaključili šele 30. junija in jih mora pregledati in podpisati nadzorni odbor, jih kljub temu zaradi kratkega časa nismo mogli uvrstiti. Dobe jih delegati v odtisku in bodo tudi natisnjeni v prihodnji številki. V današnji številki prinašamo zategadelj samo prora-čun.

— Z današnjo številko je pričel izha-jati nov letnik Učiteljskega tovariša za šol. leto 1927./28., ker zaključuje Udruženje odslej svoje račune s 30. junijem vsakega leta.

— Ali pripadajo kontraktualnim učite-ljem rodbinske doklade. Tozadevno notico je tiskarski skrat pomotoma uvrstil v zad-njo številko. Pripravljena je bila za eno prejšnjih številok, a je izpadla, ker se je med tem to vprašanje ugodno uredilo. Kon-traktualnim učiteljem pripadajo tudi rodb-inske doklade.

— Izplačilo dvomesečne posmrtno po-moči vdovam učiteljev je pričela izplače-vati delegacija min. financ po nalogu mini-strstva. Pomotoma nekaterim niso nakaza-ne tudi pripadajoče draginske doklade. Prizadete naj vložijo prošnjo za izplačilo drag. doklad, kateri naj priloge prepis de-kreta s katerim jim je bila nakazana dvo-mesečna pomoč.

— Okrajno učiteljsko društvo v Litiji je zborovalo dne 18. junija v Ljubljani. O tem zborovanju je napisal »Jutrov« poro-čevalec iz Litije, da se je zborovanje UJU za litijski srez udeležilo 35 učiteljev in 10 učiteljev in to radi tega, ker »so si usta-novili učitelji svoje društvo »Edinstvo«. To poročilo je dvakrat tendenciozno. Zboro-vanja se ni udeležilo le 10 učiteljev, mar-več 12, vseh pa je v UJU iz tega sreza — 20. Udeležili se pa niso zborovanja zato, ker je ob koncu leta vsak preobložen z delom ter so se opravičili, ne pa morda radi čla-nstva pri »Edinstvu«. Tudi je naredil »Ju-trov« poročevalec slab poklon tovarišicam, ki jih očitno šteje med manj vredne, ker niso v separatističnem »Edinstvu«. Kadar pa je na sreskem zborovanju UJU navzočih 70 in več članov, takrat pa Jutrov poroče-valet molči. Priporočamo mu, če je poro-čevalec iz učiteljskih vrst, naj opusti do-pisovanje o stvareh, ki ne spadajo v poli-tične liste. Če ga pa vleče srce k »Edin-stvu« — prosta mu pot. Litija, 24. junija 1927. Učiteljsko društvo za litijski okraj.

— Da se spoznamo. Pevski zbor UJU je priredil 19. junija t. l. koncert v Št. Vidu v lični in prostrani dvorani »Doma«. Pri-čakovati je bilo ogromne udeležbe za zbor, ki ga tvori vzporedno učiteljsko. Toda takozvani »naprednjaki« so to pri-reditev kompaktno bojkotali in s tem jav-no in odkrito pokazali mržnjo do učiteljskega stanu. Nasprotno pa smo videli čast-no zastopano duhovščino in občinstvo, ki politično pripada SLS, torej stranki, ki je med učiteljstvom obsovana kot največja nasprotnica šole in posebej še učiteljskega stanu. Ali ravno s tem koncertom smo si na jasnem. Dejanja govore dovolj — po-sebno pa v Št. Vidu — že izza persekucijs-kih časov učiteljstva, o naklonjenosti do našega stanu. Naprednjaštva se ne kaže le z volilnimi kroglicami in s preganjanjem učiteljstva kakor tudi ne z bojkotiranjem kulturnih prireditev v »klertikalnem« Do-mu, tega bi se morali zavedati tudi šentvri-ški »naprednjaki«. Če je članstvo UJU od-povedalo pokorščino partizanstvu, v korist

lastnega ugleda in v korist vseh, ni še ute-meljeno, da se ga mora od gotove strani ignorirati, kajti mi ne bomo nikdar dopu-stili monopoliziranja šole in našega stanu ljudem, ki bi nas z bičem vladali, kakor se je to dogajalo v pretekli dobi. Mi hočemo vršiti svojo misijo dalje preko te peščice slovenskih »naprednjakov« v polni svesti, da ne bo dolgo tega, ko bo velika večina slovenskega ljudstva za nami in z nami. — UJU in mi z njim smo lahko po-snosni, da se je odprla vrzel slovenskega učitelja tudi tam, kjer ni bilo do sedaj vstopa. Da podedovali smo ledino, in to ledino bomo obdelali v skupnem delu z našim ukaželnim slovenskim ljudstvom v rodovitno polje, pri čemer zavzema sedaj prvo mesto naš pevski zbor UJU, na kate-riga mora biti ponosen sleherni član UJU. Večina slovenskega ljudstva simpatizira z nami, in to je dovolj jasno povedano, da smo si zbrali pravo pot — z narodom za narod! — Josip Macarol.

— Začasni učitelj. Prosvetno minist-rstvo je izdalo naredbo, da se v bodoče ne sprejema več v službo začasnih učiteljev, a onim, ki imajo že 2 leti začasne službe se dovoli polaganje izpita v svrhu pridobitve stalnosti. Položiti ga pa morajo do konca šol. l. 1927/28. Oni, ki še nimajo dve leti službe, smejo polagati zrelostni izpit, če imajo za to zakonito pravico, drugi se pa odpušte iz državne službe.

— Podaljšanje počitnic s prireditvijo verskih vaj ali učiteljskih zborovanj, na dan pred počitnicami ali dan po počitnicah, je smatrati kot nepravilno postopanje. Pro-svetni inspektor je izdal odlok, v katerem svari pred takim samovoljnim podaljšanjem počitnic.

— Na moškem učiteljskem v Ljubljani so se vršili zrelostni izpiti pod predsed-stvom ravnatelja A. Doklerja v času od 13.—18. junija. Od 23 pripuščeni kandida-tov je položilo izpit 18 in sfer: Ankele Franc, Baydek Dušan, Berce Vladimir, Dae-car Viktor, Dodić Ivan, Ferjan Milan, Klun Franc (z odliko), Kobilica Rudolf, Košmerl Vinko, Majnik Ferdo, Mihelič Franc (z od-liko), Primožič Ivan, Roje Andrej, Tomc Ivan, Tratar Josip, Turk Josip (z odliko), Volk Stanko in Zeleznik Marijan. Pet kan-didatov je dobilo ponavljalne izpite, ki jih imajo polagati v jesenskem roku.

— Tovarišicam na Gorenjskem! Učite-ljica, službujoča na večzredni šoli v kra-ju, ležečem v najbližji okolici Maribora, želi menjati mesto. Vpošteva samo kraje ob železniški progi. Event. ponudbe z opisom šolskih in krajevnih razmer je poslati na uredništvo »Uč. Tov.« pod šifro: »Gorenj-sko«.

— Sv. Jakob v Slov. goricah. Kjer ni spoznanja ni ljubezni, Da spoznamo nekaj slovenskih lepot, je šla naša šola na izlet v Radence. Prijeten in poučen dan so s svojimi velikodušnimi prispevki omogočili predvsem naš dobri gospod župan Matija Peklar in trgovec gospod Šnuderl, kakor tudi gospod župnik Erhart in gospod Do-minik Peklar. Iskrena jim hvala!

— Oklic našemu učiteljstvu. Sreski od-bor Podml. Dr. Rd. Križa v Dol. Lendavi izdaja za našo mlado listo »Slovenska Krajina«, ki izhaja mesečno med šol. le-tom ter stane letno 10 Din. Pomen tega li-sta označi najlepše ocena v marčevju (7.) šte-vilki letošnjega »Popotnika«, zato ne bomo tu o tem obširno razpravljali. Nekaj šte-vilk smo razposlali ob sklepu leta vsem šo-lam, ki naj jih brezplačno razdele med šol. mladino. Obenem vabimo vse tov., naj skr-be, da bo imela vsaka šola vsaj po en iz-vod, kajti 10 Din letno bodo vsi učenci ene šole že zmogli, če ni kritija iz šol. proračuna. Tov., podpirajte naše delo! — Sreski odbor Podml. Dr. Rd. Križa v Dol. Lendavi.

— Šmilh pri Novem mestu. Dne 5. in 6. t. m. je priredila tukajšnja osnovna de-ška šola razstavo deških ročnih del. Raz-stavljeni so bili izdelki vseh razredov. Go-tove stvari so bile izdelane z neverjetno fineso. Tu si videl sanj, samokolnice, vo-zičke, jerbace, grablje, vile, vejake, sekire, nože, vilice, žlice, kuhalnice, valjare, lo-pate, toporišča, kosilšča, tam z gline račke, goske, kokoške, piščance, ptičke z jajci v gnezdih, pisanice, občestna mala znamenja, psičke, leve, žirafe, tigre, stanovanjske hi-še, planske kočice. Na stenah so visele ljub-ke risbe najmanjših in fine največjih učen-cev. — Kaj vse se doseže s podedelskimi otroci, je pokazala ta razstava lesenih in glinastih izdelkov, ki je gotovo bila ena pr-vih in edina te vrste v novomeškem šolskem okolišu. V dveh dneh si je ogledalo raz-stavo več stotin ljudi, največ starš in me-ščani. Da je razstava dosegla svoj namen, gre hvala vsemu učiteljstvu šmilhelske šole, a tudi pridnim učencem, saj so bili lahko veseli, ker so pokupili obiskovalci po ve-čini razstavljene predmete. Tovariši in to-varišice posnemajte šmilhelsko osnovno de-ško šolo! — Lilija.

— Vsa upraviteljstva osnovnih in ravnateljstva meščanskih šol opozarjamo, da je zadnji čas, da si naroče neobhodno po-trebno učilo: »Sadni izbor za Slovenijo«. Zbirka bo obsegala 40 barvanih slik, za na-še kraje najvažnejših sadnih vrst (jabolk, hrušek, breskev, marelic, sliv in črešenj). Umetniško izdelane barvane slike bodo na-

lepljene na štirih velikih tabelah od trpež-nega kartona s pripravo za obešanje. Zbir-ki bo dodana posebna knjižica z opisom vseh naslikanih sadnih vrst. Istočasno si lahko naroče šol. upraviteljstva knjigo »Sadni izbor za Slovenijo«, v kateri bodo prav tiste slike s popisom. Knjiga bo ve-zana v platno in lepo opremljena. Cena ta-belam z brošuro je za prednaročnike 85 Din, knjigi pa 65 Din. Knjiga bo stala po-zneje v knjigarnah mnogo več. Tabela pa bo dalo napraviti »Sadjarsko in vrtnarsko društvo«, katero bo delo izdalo, samo toli-ko, kolikor bo prednaročnikov.

Vsa upraviteljstva opozarjamo, naj na-roče table ali knjigo vsaj do 15. julija t. l., ker se sprejemanje s tem dnevom zaključí. Naročilo je podatki po dopisnici na naslov: Sadjarsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani, Resljeva cesta 24/II.

— Učiteljsko društvo za laški okraj vabi tovariše in tovarišice svojega okraja, da se prostovoljno prijavijo k udeležbi počitniškega izobraževalnega tečaja, ki se bo vršil v drugi polovici meseca avgusta (teden dni) v Mariboru (ali Ljubljani). Pri-javo naj pošlje preds. Učit. društva za la-ški okraj Rob. Plavšaku, šol. uprav. v Tr-bovljah, kjer dobi pravočasno nadaljnje in-formacije.

— Uredništvo Učiteljskega tovariša. Rezolucija organizacije UJU očaško sreza od 4. VI. 1927. Konstatirajući sa ogorčenjem, da je učiteljski stalež izgubio sve one te-kovine za koje se je borio — u prvom redu krivnjom nas samih — smatramo za najak-tuelniji problem ti najhitniju potrebu! — borbu za povratak ranije zakonom steče-nih prava i borbu za donašanje jedinstve-nog školskog zakona, koji će ta prava ga-rantovati. Kao preduvet toga tražimo rad na potpunjoj solidarnosti učitelja i okup-ljanje svih učitelja u državi SHS u jednu celinu. — Da manifestujemo našu rešenost na najodlučniju borbu i volju da sve uči-nimo što do nas stoji za postignuće uspeha, pozivljemo Izvršni Odbor UJU da kao naj-važniji rad na skupštini UJU u Skoplju istakne: »Reorganizaciju UJU u svrhu od-lučne borbe za gornje ciljeve i donašanje potrebnih mera, da se ti ciljevi postignu-«. Pošto je svaka rasprava — kraj ovakova stanja u sadašnosti — o programu rada za budućnost — bespredmetna, pozivamo Iz-vršni Odbor UJU da prvu temu (u stečaju) skine sa dnevnoga reda a mesto toga uputi poziv svima učiteljima u državi — bez ob-zira kojoj organizaciji ili stranki pripadaju — da dođu na skupštinu radi manifestovanja gornjih ciljeva. — Ujedno pozivamo i druge sreske organizacije, da uprave isti zahtev Izvršnom Odboru, a ako odbor to ne bi usvojio, neka se sprema, da rad na Glavnoj Skupštini sami upute tim prav-cem. — Tomo Jurkovič, tajnik.

— Uredba o krajevnih šolskih odborih. V nekem konkretnem slučaju je odredil marib. župan glede nadučitelja in naduč-iteljice: Zadnji odstavek čl. 3 uredbe o krajevnih in oblastnih šolskih odborih tol-mači veliki župan mariborske oblasti z odl. P. br. 2998/4 od 24. 5. 1927 tako-le:

»Kjerkoli bi po besedilu uredbe spa-dalo v krajevni šolski odbor več oseb iste vrste (upravitelji osnovnih šol), pride vanj le po ena oseba označenih vrst in sicer naj-starejša po činu.

— Učiteljski dom v Mariboru prosí vse tiste, ki dolgujejo še kak znesek na zemljevidih in grbih, da ga začetkom počit-nic poravnajo. Nekaj prav starih dolžnikov je tudi še na knjižici »Sola v nebesih«. Clar-narina naj bi se vsaj delno vplačala že med letom, da ne pride koncem leta vse na enkrat.

— 25. letnico službovanja praznujemo absolventi ljubljanskega učiteljskega dne 6. avgusta t. l. Podrobna navodila sledi pis-meno. — Grum.

— Vsem podružnicam »Družbe sv. Ci-rila in Metod«! Dne 5. julija je praznik naših blagovestnikov sv. Cirila in Metoda. Zažgite kresove njima na čast po širni naš-i domovini! Visoki plameni Ciril Metodovih kresov naj bodo vidni znak, da nismo pozabili naših neodrešenih bratov in se-ster, ki hrepene po svobodi. Njihove prošnje do nas se dvigajo kakor ognjeni zubl-ji kresov: »Podpirajte nas zasužnjene in ogrožene, dokler nam ne zasije zarja svobode!« — Na severu in jugu je začel naš neprijatelj s podvojeno silo delati v našo propast — ali naj mi spimo in čakamo na rodne smrti? P. n. podružnice in prijatelji družbe, spomnite se ta dan s prispev-ki naše obrambene družbe. — »Družba sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani.

— Zahvala. Prva kranjska tvornica te-stenin »Pekatete« je darovala Učit. kon-viktu 500 Din. Društvo ji izrekta tem potom zahvalo in priporočja njene izdelke. — Jos. Kobal, blagajnik.

— »Ljudska samopomoč«, podporno društvo za Slovenijo se je po vzgledu učiteljske in drugih samopomoči ustanovilo z odobrenjem mariborske oblasti za vse sloje brez razlike stanu in starosti s sede-žem v Mariboru. To društvo je namenjeno v prvi vrsti za vsa podedelna prebivalstvo, ki je v smrtnih slučajih mnogokrat najbolj potrebno nujne podpore za kritje raznih stroškov kakor pogrebnih, zdravniških in

drugih družinskih in ki ni imelo do sedaj še nobenega sličnega splošnega podporne-ga društva. Prihodnje dni se bode razpo-slalo vsem šolskim upraviteljstvom in dru-gim podedelnim uradam izvlečki iz pravil in pristopne izjave tega društva s prošnjo, da se naj istim posveča mogoča pozornost in podpora, ker je društvo samo le v bla-gor in dobrobit vsega prebivalstva Slove-nije. Glej tozadevni oglaš!

Naša gospodarska organizacija.

—g Članom Učit. Samopomoči. V teh dneh ste prejeli položnice za tri smrtne slučaje: 144. Jožef Černe Leskovec, 145. Marija Burja Ljubljana (Vič) in 146. Adolf Harmel Cerknica. Članski prispevek znaša 16 Din, pri zakonskih parih 31 Din. Za mudnikom sem prišel k temu zaostanek. Nakažite takoj in v prvih dneh meseca! Posebno se obračam do zamudnikov, ki dolgujejo večje zneske, da ne prezrejo pi-sem in opominov, katere so v teh dneh prejeli. Brez denarja (članskih prispevkov) ne bo posmrtni! — Za zadnje tri smrtne slučaje so prejeli dediči 31.155 Din na po-smrtninah. US ima 2084 članov. Posmrtni-na znaša 10.420 Din.

Pevski zbor UJU učiteljstva.

PEVKE IN PEVCI PEVSKEGA ZBORA UJU!

Prihodnji koncert priredimo v Kranju, dne 6. julija ob 21. uri. Dolžnost nas vseh je, da gotovo polnoštevilno sodelujemo pri tem izredno važnem koncertu. Pokazati moramo svojim tovarišem-icam, kako je na-ložena njihova podporšina in pridobiti si moramo novih prijateljev.

Tečaj se vrši 4. VII. ob 16. uri v Gl. Mat. ter traja 5. ves dan, 6. pa dopoldne. Popoldne se odpeljemo. Tudi skušen naj nihče ne zamudi, ker bomo pridali še par slovenskih, novih pesmi. Tokrat apeliramo na Vašo točnost in vestnost — da ne bo nepotrebnih razburjenj pri udeležencih — radi zamudnikov. Prijavite stanovanje in hrano — pravočasno tajniku Zupanciču, Cesta na Rožnik 5.

Razpisi služb.

—r Razpis učiteljskih služb v mariborski oblasti. Po nalogu ministrstva za prosveto z dne 26. maja 1927. l. O. N. Br. 33.383, se razpisujejo v mariborski oblasti nastopne učiteljske službe: Srez Maribor levji breg; a) na I. dekliški osnovni šoli v Mariboru, Miklošičeva ulica ena služba za učiteljico, b) na II. dekliški osnovni šoli v Mariboru, Magdalenski trg, ena služba za učiteljico, c) na šestzredni osnovni šoli s štirimi vzporednicami v Lajtersbergu-Krčevini ena služba za učitelja. Prošnje naj se opremijo, kakor se to zahteva v zadnjih štirih odstavkih tukajšnjega razpisa P. br. 403/16—27, Uradni list 20 z dne 22. febru-erja 1927, ter vložijo pri pristojnem šolskem upravitelju najkasneje do dne 20. julija 1927, sreski poglavarji pa naj jih predložijo najkasneje do dne 25. julija 1927.

Društvena zborovanja UJU.

Sklepi društev:

AKCIJA TOV. KNAFLIČA PO OKRAJ-NIH DRUŠTVIH.

I. Savinjsko učiteljsko društvo, je skle-nilo 11. junija t. l. na zborovanju v Letušu: Stavi in sprejme se predlog: Dopis spravnega odbora v Mariboru prepuščamo po-verjeništvu UJU, v katerega imamo popol-no zaupanje.

II. Logoško učiteljsko društvo, je skle-nilo 11. junija t. l. v Dol. Logatcu: 3. Na dopis spravnega odbora iz Maribora je bilo sklenjeno: Če so člani organizacije »Edin-stvo« znali iz UJU izstopiti, bodo znali tudi v UJU zopet pristopiti. Ostalo od-klanjamo.

III. Novomeško učiteljsko društvo, dne 11. junija t. l. na Ajdovcu: Izmed vseh do-pisov je dvignil največ prahu Knafličev dopis, ki se je zavrnil, ker ni prišel od kompetentne strani. Po končani debati je stavil tov. Hočvar navedeni predlog, ki je bil soglasno sprejet: Ker krozi govorice, da bi se »Edinaši« spojili s člani UJU, če bi ne bilo v današnjem ožjem sosvetu ne-kaj članov, ki so bili tudi v letu 1925./26. člani ožjega sosveta, se naroča vodstvu UJU, da zadevo prouči ter naj eventualno teh članov na prihodnji pokrajinski skup-ščini ne kandidira, odnosno naj se jih opo-zori, da začasno sami odlože svoja mesta v ožjem sosvetu.

IV. Dolenjelendavsko učit. društvo, dne 10. junija t. l. v Turnišču: Sprejme se predlog tov. Kontlerja, da preide društvo brez debate ta dopis in si usvoja resolu-cijo bratskega društva mur. soboškega.

V. Učiteljsko društvo za ormoški okraj, zbrano dne 18. junija t. l. na svojem zborovanju odklanja okrožnico tov. Knafliča, ker priznava samo poverjeništvu UJU ter